

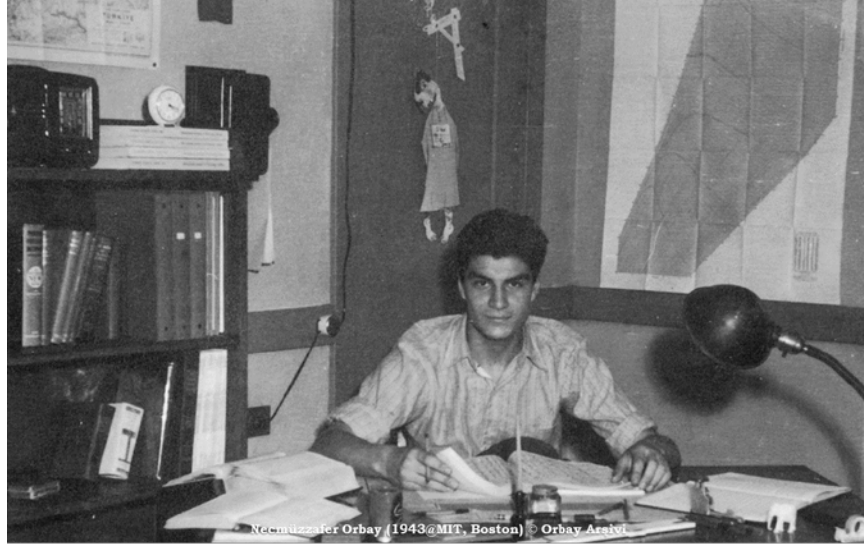
Meslek Günü Üzerine...

...& Doğrudan Hava ve Uzay İlişkili Birkaç Meslek Gününde Durum

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.ereel@canerel.com.tr

Yıllar öncesi meslek örgütü yönetiminden aldığım davetle konuşma yapacağım meslektaşlarıma "Meslek Etiği ve Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Açısından Değerlendirilmesi" isimli konferans hazırlamıştım; verdiğim söz nedeni ile tatilimi de keserek ve gururla...

...ama yine bu konunun bir uygulaması ve gelecekte ders çıkarılması gereken bir örnek olay haline dönecek bir gerekçe ile bu organizasyon bilgim dışında iptal edilmişti.

İnsan hayatının nispeten değerli bir zaman diliminde yaptığım bu hazırlık boşa gitmedi tabii ki; zaman içinde farklı paylaşım kanalları ve usullerinde yaptığım yayınlarda, meslek günlerini kutlayanların davet ettikleri açılış konuşmalarında içeriğinden faydalandım. Bir kez daha, "18-22 Ekim Mühendislik Mimarlık Haftası" nedeni ile hazırladığım bu makalemde yararlanacakmışım demek...

...

Çağlarında revaçta olan "Ulaşım Araçlarının Bakımı, Onarımı ve Yenilenmesi" alanında grev yapmış üçüncü nesil temsilcisi deneyimli bir uçak mühendisi olarak, mesleki kişiliğin ilke ve değerler ile belirleneceğine Can-ı gönülden inanırım; mesleki ilke ve değerlerle bir ömür boyu yaşamak ise hür irade ile mesleğe adanmayı gerektirir.

Meslek sahibinin, meslek kaynaklarını, dayanaklarını, değer ve ilkelerini, bu mesleğin ulusal ve küresel durumunu ve gelişmelerini bilmesi, bir vatandaşın ulusal kaynaklarını ve dayanaklarını, değer ve ilkelerini bilmesi kadar, önem taşır...

... bu önemin mesleğin ve icra edilen mesleki faaliyetin küreselleşme derecesi ile doğru orantılı olduğu da sır değildir.

Usulünce açıklayayım...

Bir meslek açısından "**Uygulama Standartları**" ve "**Etik Kurallar**" ile "**Meslek Örgütü**" varlığı, meslek ile ilgili toplumsal farkındalık için "**Yaratıcı Güç**" olarak bilinir ve meslek değerinin artmasına katkı sağlar.

“Yazılanı doğru yapan, yaptığını doğru yazanların mesleği” olarak tanımladığım havacılık, “**Uygulama Standartları**” varlığı, bulunabilirliği ve ulaşılabilirliği açısından en şanslı ekosistemdir; faaliyet gösterildiği sürece uygulama standartlarıyla ilişkili bilinmeyen çok azdır. O yüzden daha fazla ayrıntıya girmeyeceğim.

“**Etik**”, insanoğlunun,

- Gerçekleştirdiği bütün etkinlik ve amaçları yerli yerine koymasını,
- Neyi yapacağı / yapamayacağını,
- Neyi isteyeceğini / isteyemeyeceğini;
- Neye sahip olacağını / olamayacağını,

bilmesidir. Bu nedenle etik, insanın yasal gerekleri de aşan ölçüde öz-kontrolü sağlayan ideal bir özelliğidir.

Çoğu halde, “ahlaksız” bir davranışa “etik dışı” dendiği zaman daha kibar olduğu; hatta yasal olarak “ahlaksız” söyleminin hakaret anlamına geldiği, ancak “etik dışı” denildiğinde hakaret kabul edilmediği düşünülerek ahlak kelimesi yerine etik kelimesinin kullanıldığı görülür. Uygulamalı (pratik) felsefenin bir konusu olan “Etik” ve sosyolojik bir konu olan “Ahlak” arasındaki bu kavramsal değerlendirmelerden;

- Etiğin birden fazla bireyin uyması gereken ortak davranış, ahlakın ise bireyin uyması gereken normlar olduğu,
- Etik kurallarının bir gruba yönelik yazılı davranış kuralları, ahlak kurallarının ise bireye yönelik yazısız normlar olduğu,
- Ahlakın, etiğe göre daha dar bir anlamda ve kişisel davranışları yönlendiren değer yargıları olduğu,
- Etiğin ahlak kavramını da bir bütün olarak kapsayarak onu aşan anlam taşıdığı, şeklinde sonuçlar çıkarılabilir.

Uygulamalı etiğin, farklı uzmanlıklardaki etik problemleri inceleyerek karakterize eden ve bunların kamuya olan sorumluluklarını tanımlayan (iş etiği, tıbbi etik, yasal etik gibi) alt disiplinleri mevcuttur. “**İş Etiği**” de iş dünyasındaki etik sorunları inceler, davranışlara rehberlik etmek üzere kurallar geliştirir ve

- “**Çalışma Etiği**”
- ve
- “**Meslek Etiği**”

alanlarını kapsar.

Çalışma Etiği bir toplumda işe ve çalışmaya ilişkin değerler ve tutumlarla ilgilenir, toplumun kültür ve değerlerinden doğrudan etkilenir; disiplin, verimlilik, kalite ve etkinliği önemser ve bireylerin çalışkan, tutumlu, dakik olmalarını da öngörür.

Meslek Etiği, meslek sahibinin izlemesi ve uyması gereken kurallar, standartlar ve yöntemlerle ilgilidir. Kaynağı Genel (üst-temel) Etik olan “Meslek Etiği” ilkeleri, genellikle toplumsal kültür ve değerlerden bağımsız olup, evrensellik arz eder ve doğruluk, yasallık, yeterlilik, güvenilirlik ve işe/mesleğe bağlılık gibi ilkeleri önemser. Meslek toplulukları içinden çıkan kişi veya örgütler, meslek etiği ilke ve kurallarını saptayarak yürürlüğe koymuş; bazıları da ahlaka uygun davranışla ve insanlığa onurlu hizmet verilmesini sağlamak amaçlı kural ve ilkeleri, meslek yemini (ant) şeklinde düzenlemişlerdir.

“**Meslek Örgütü**” konusuna gelince... “**Meslek**”;

- İnsanlara yararlı mal/hizmet üreten, hizmet veren,
- Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı,
- Yeterlilik standartları ve kuralları belirlenmiş,
- Karşılığında maddi ve manevi kazanç sağlamak için yapılan,

uğraş veya iştir.

Mesleğin kabulü;

- Yeterlilik ve yetkilendirmeye yönelik (diploma, lisans, ruhsat, sertifika gibi belge(ler),
- Uygulama standartları,
- Etik (kod) kuralları,

varlığı ile artar.

Bireysel açıdan meslek değeri, meslek ilgisinin yaratılması ve görevleri yerine getirmesi ile elde edilen sonucun bireyde sağladığı doyumdur. Mesleki değer yaratma sürecinde;

- Meslek sahibi birey için önemli olan her türlü mesleki duygu ve düşünce,
- Mesleki obje,
- Mesleki etkinlik,

önem taşır ve birey üzerinde etkilidir. Aynı mesleği çok sayıda kişinin yapması, bu kişilerin bir araya gelmeleri ve bir meslek birliği etrafında toplanmaları olgusunu gerekli kılar.

Meslek mensupları tarafından;

- Hizmet ideallerini koruyabilecek,
- Mesleki değerler ve bu değerlere uygun tutum ve davranışları belirleyebilecek,
- Mesleki rekabeti düzenleyebilecek,
- Mesleki uygulamalar için standartlar geliştirecek,
- Mesleki standartlara uyulmasını izleyebilecek,
- Üyelerini denetleme yeteneği/gücünü olacak,
- Üyelerini paylaşılan ilke ve değerleri etrafında toplayarak birlik ve beraberliklerini sağlayacak,

şekilde özgür irade ile kurulan bir meslek örgütü o mesleğin kurumsal kimliğinin ifadesidir.

Mesleğin değerlerini, gelişimini, yetkilendirilmesini ve diğer insanlar açısından tanınmasını sağlayarak değerini arttıracak bir meslek örgütü, mesleki etik gibi, mesleğin küreselleşme derecesi ile beraber daha da önem kazanmaktadır.

Kısaca özetlenen "Yaratıcı Güç" etkisi ile,

- Toplumsal farkındalığı gelişen ve değeri artan mesleğin mensuplarında, mesleki dayanaklarına, gelişim sürecine, değer ve ilkelerine vurgu yaparak güçlü bir güdüleme yaratacak,
- Ortaya koyduğu anlam ile mensupları arasında sarginliği artırıp barış ortamını sağlayacak,
- Anamlı ve gurur duyulan öyküye dayanacak,

bir "**Meslek Günü**" belirleyerek o günde böyle bir mesleğe sahip olabilmiş olmanın heyecan ve onuru ile bu mesleki sürece katkı sağlayanları vefa ile anarak dayanaklarına, değer ve ilkelerini dile getirip kavranmasına katkı sağlıyorlar, gelecek meslektaşlarına erişimle onları bu meslek yoluna güdülemeye çalışıyorlar. Bu uygulamanın amacı ve erişim sağlanacak hedef kitlenin ortaya çıkardığı gerekliliklere göre "**Meslek Haftası**" uygulamasına da rastlanmaktadır...

...burada dikkate alınması gereken temel bir kural, "anma" ve/veya "kutlama" gibi eylemlerle idrak edilen bu meslek günlerinin ulusal üst kimliğin değer, ilke ve kurallarına uyumluluğuna azami özen gösterilmesi gereğidir.

Belirtilen meslek tanımı kapsamına giren çoğu uğraş ve işlerin ulusal mevzuatta tanımlanmamış ve/veya kabul edilmemiş olsa da, makalemde yer alanların tamamı meslek olarak ifade edilmiştir.

Hava ve uzay ilişkili birkaç meslek gününde durum nedir?

Sahip olduğum meslek ve çalışma hayatımın en uzun bölümünde içinde/ilgili bulunduğum alanlar sırasında, mevcut durumu ve konu ile ilgili tespit ve değerlendirmelere de yer vererek paylaşayım:

Mühendisler Günü: Ulusal ölçekte mesleğin yasal meslek örgütlenmesi tarafından meslek (18-22 Ekim) haftası ve dayanışma (19 Eylül) günü belirlenmiştir. Gelişen yeni medya iletişimi paralelinde, son yıllarda gündeme getirilen asılsız olduğu bilinen bir sözde dünya gününe de rastlanmaktadır.

Ülkemizde mühendislik ve mimarlık mesleklerinin yasa ile belirlenmiş bir meslek örgütlenmesi mevcuttur. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Anayasanın 135. Maddesinde belirtilen kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak 7303 sayılı Yasa, 66 ve 85 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle değişik 6235 sayılı Yasayla 1954 yılında kurulmuştur.

Farklı mühendislik disiplinlerinin çatı meslek örgütü olarak TMMOB,

----- Forwarded Message -----

From: ES
Date: Wed, Dec 5, 2018 at 7:02 PM
Subject: "Dünya Mühendisler Günü" hk.
To: CE

Sayın Can Erel,

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği takviminde, Birliğimizin çalışma anlayışına ve ilkelerine göre iki önemli tarih bulunmaktadır. Bunlardan ilki "Mühendislik Mimarlık Haftası", ikincisi ise "TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü"dür.

TMMOB'nin ilk Genel Kurulu'nun tarihleri olan 18-22 Ekim günleri, 1954 yılından bu zamana "**18-22 Ekim Mühendislik Mimarlık Haftası**" olarak kutlanmaktadır. Bu kutlamalar kapsamında Odalarımız, Şubelerimiz, Temsilcilerimiz ve İl Koordinasyon Kurullarımız çeşitli etkinlikler gerçekleştirmektedir.

TMMOB 41.Dönem Olağanüstü Genel Kurulu'nda alınan karar çerçevesinde TMMOB Yönetim Kurulu'nun 09 Ekim 2010 ve 108 No'lu kararıyla **19 Eylül gününün "TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü"** olarak kutlanmasına karar verilmiştir. Bu tarihte, yani 19 Eylül 1979 günü, TMMOB'nin çağrısıyla mühendis, mimar ve şehir plancıları ekonomik ve demokratik talepleri için ülke çapında bir günlük iş bırakma eylemi gerçekleştirmişti. Bu büyük eyleme saygı ve meslektaşlarımız arası dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 19 Eylül günü ise her sene çeşitli etkinliklerle tüm birimlerimiz tarafından kutlanmaktadır.

Birliğimizde temsil edilen disiplinlerin özel günleri ise ilgili Odalar tarafından çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır.

TMMOB'nin çalışmalarını içerisinde "5 Aralık Dünya Mühendisler Günü" olarak takvimlendirmiş bir gün yer almamakta, ayrıca küresel ya da bölgesel olarak böyle bir gün bulunmamaktadır. Kaldı ki böylesi bir günün hangi sebeple kim tarafından ilan edildiği meçhuldür.

Konuya olan ilginiz için teşekkür eder, iyi günler dileriz.

Saygılarımızla
ES
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

mesajında da belirtildiği gibi, temsil ettiği bu meslek ile ilgili,

- TMMOB 1'inci Genel Kuruluna ithafen "**18-22 Ekim Mühendislik Mimarlık Haftası**",
- TMMOB'nin çağrısıyla mühendis, mimar ve şehir plancıları ekonomik ve demokratik talepleri için ülke çapında 19 Eylül 1979 günü gerçekleşen bir günlük iş bırakma eylemine ithafen 19 Eylül gününü de "**TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü**",

olarak belirlemiş ve son zamanlarda, "Dünya Mühendislik Günü" olarak paylaşılan 5 Aralık gününün mevcut olmadığını da resmen ilan etmiştir. Bu yazışmaların yapılması sonrası, Birleşmiş Milletler kaynaklı bir "Dünya Mühendislik Günü" ilanı 2019 yılında yapılmış olsa da bu güne yönelik olarak TMMOB kararı öğrenilememiştir.¹

Kadın Mühendisler Günü: Ulusal ölçekte yasal meslek örgütlenmesinin bilgisi ve kabulü olmayan, cinsiyet esaslı bir meslek (23 Haziran) günü son zamanlarda kutlanır olmuştur.

Gelişen yeni medya iletişimi paralelinde, son yıllarda ulusal üst kimliğin değer, ilke ve kurallarına aykırı 23 Haziran günü, UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) kaynaklı olduğu

¹ Küresel açıdan geçerli "Gün" kabulünün Birleşmiş Milletler (BM) ve bu çatı örgüt kapsamında ve/veya ilişkili UNESCO, ICAO gibi örgütlenmeler ve bunların ilgili gördükleri (örneğin, mühendislik mesleği ile en üst seviyede federatif bir örgütlenme olan World Federation of Engineering Organizations (WFEO) gibi) örgütlenmelerle işbirliği içinde belirlenerek belirledikleri usule göre genel kurul veya onun yetkilendirdiği organlarda alınan kabul kararları ile hayat bulmaktadır. Bunun dışında, her ülkede mevcut yasal düzenlemelerde tanımlanarak yetki verilmiş örgütler de ulusal "Gün" tanımları yapabilmektedir.

BM "2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" doğrultusunda, becerisi yüksek mühendis ihtiyacına ve mühendislik eğitimine vurgu için WFEO ile işbirliğinde 2019 yılından itibaren 4 Mart gününü "Dünya Mühendisler Günü" olarak ilan etse de, Türkiye Cumhuriyeti'nde mühendisliğin yasal meslek örgütlenmesi TMMOB, makalenin yazıldığı zamanda WFEO üyeleri arasında görülmediği için bu kararın Türkiye'ye yansımaları konusunda sağlık bilgi edilememiş, TMMOB yönetiminden bilgi rica edilmiştir.

belirtilerek "Kadın Mühendisler Günü" olarak gündeme getirilmeye çalışılmakta ve bazı çevrelerce kutlamalar düzenlenmektedir.

Bu gün, ilk kez 2014 yılında İngiltere'deki Kadın Mühendisler Cemiyeti'nin (Women's Engineering Society - WES) 95'inci kuruluş yıldönümünde "Ulusal Kadın Mühendisler" günü olarak kutlandıktan sonra yayılmaya başlamış ve 2016 yılından sonra da UNESCO himayesindeki bir gün haline dönüştüğü tespit edilmiştir.

Son yıllarda hava ve uzay alanındaki bazı şirketlerimizin, onların işbirliklerinin ve son yılda da bir uluslararası ölçekte Türk kadınları birliği olan bir oluşumun bazı şirket yöneticilerini, kadın mühendisleri ile beraber düzenledikleri toplantılar ile kutlanma girişimleri dikkat çekmektedir. ...hem de bu kutlamanın gerekçesini bilmez görünerek...

Nasıl mı?

Peki; **WES** nedir? (WES web sitesindeki aşağıdaki tarihçe metni 2023 yılında kaybolmuştur.)

History

WES was founded on 23 June 1919 by a small committee drawn from the National Council of Women, which was created during the 1914-18 war to get women into work to release men for the armed forces. This group of influential women had government backing to support women engineers who, although welcomed into the profession during World War 1, were under pressure at the end of the war to leave the workforce to release jobs for men returning from the forces. These women founded WES, not only to resist this pressure, but also to promote engineering as a rewarding job for women as well as men.

Founding members included wives of eminent engineers for example Lady Parsons, wife of Sir Charles. Famous members since then have included Amy Johnson, Dame Caroline Haslett, and Professor Daphne Jackson. View WES Presidents dating back to 1919.

WES tarihçesine göre, 1914-18 savaşı sırasında erkeklerinin orduya rahat katılabilmelerini sağlamak üzere kadınlarını işe almak için, Ulusal Kadın Konseyi'nden oluşturularak 23 Haziran 1919 günü kurulan bir komitedir

Hemen aklıma geldi, sordum ve araştırdım:

Soru: "1914-18 savaşı" olarak tanımlanmış bu savaş nedir?

Cevap: Birinci Dünya Savaşı

Soru: Birinci Dünya Savaşı sırasında Türkler ve İngilizlerin durumu nedir?

Cevap: Osmanlı İmparatorluğunun, Birinci Dünya Savaşında toplam sekiz cephesi; bu cephelerin altısında karşısında İngiltere vardır. Bu savaşlarda, Osmanlı İmparatorluğu nüfusunun %13.26-15.36 kısmını (2.825.000 – 3.271.844 insan) şehit vermiştir².

Soru: Ecdadımız (Atalarımız) ile savaşa erkekleri daha rahat katılsın diye kadınların endüstride görev almalarını sağlayan bir örgütlenmenin kuruluş tarihini esas alan bir gün UNESCO tarafından kadın mühendislerin meslek günü olarak kabul edilirken...

...Türkiye'nin UNESCO'daki temsilcisi ne yaptı, bu süreçte nasıl bir tutum alındı ve bu karara nasıl bir şerh düşüldü?

Cevap: Ben bulamadım; ilgilenen olur da paylaşır ise memnun olurum.

Bu günün oluşumu, anlamı ve bir Türk için ifade ettikleri yönündeki bu tespitler belirtilerek tepki gösterilmesi için paylaşılan ilgili taraflar sessizliklerini muhafaza ederken, gözde şirketlerimizin yöneticilerini ve kadın mühendislerini konuşmacı yaparak o güne bir kutlama toplantısı düzenleyen o uluslararası Türk kadınları birliği yönetimine etkinlikten vazgeçmeleri önerisine alınan cevap,

² Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı boyunca savaştığı cepheler

Birincil Cepheleler

- * Kafkasya Cephesi (1914-1918 / Rusya'ya karşı)
- * Sina ve Filistin Cephesi (1914-1918 / İngiltere'ye karşı)
- * Irak Cephesi (1914-1918 / İngiltere'ye karşı)
- * Hicaz-Yemen Cephesi (İngiltere'ye ve Araplara karşı)
- * Çanakkale Cephesi (1915 / İngiltere'ye ve Fransa'ya karşı).

İkinci Cepheleler

- * İran Cephesi (1914-1918 / Rusya ve İngiltere'ye karşı)
- * Galiciya Cephesi (1916-1917 / Rusya'ya karşı, Avusturya-Macaristan safında)
- * Balkan Cephesi (1916-1918 / İngiltere'ye, Fransızlara ve Sırlara karşı, Alman, Avusturya ve Bulgar birlikleriyle beraber)

Ayrıca, İngiltere,

- * 13 Kas 1918 günü sonrası önemli stratejik noktalar kontrol altına alan,
- * 16 Mart 1920 günü idareye el koyarak,
- şehri iki aşamalı işgal etmiş ve 6 Ekim 1923 günü şehri terk etmiştir.

----- Forwarded Message -----

Gönderen: MP
Date: 22 Haz 2020 Pzt. 13:46
Subject: Re: Gerekeşli Türk'e Yakışmayan Bir Meslek Günü (23 Haziran Kadın Mühendisler Günü)
To: CE
Cc: MK, SH

Sevgili Can Bey,

İyi ki bize ulaştınız. Biz de planladığımız birkaç program ve proje için size ulaşacaktık.

Paylaştığınız bilgi için çok teşekkür ederiz. **Tarihçeye hakim olmuştuk.**

Sebebi farklı yerlerden gelen, farklı anlamlarla donusen günlerimiz ve kutlamalarımız mevcut. Bu çok yeni gün günümüzde bunlardan biri. Biz bu cosku ve farkındalık ruhuyla kutlamamızı planladık. Kadın mühendislerin artması için yapılacak her çalışma birbirinden kıymetli ve tamamlayıcı.

Temmuz ayında sizinle ayrıca iletişime geçmek isteriz.

Sevgiler,
MP
Founder & Curator
Turkish Women's International Network, TurkishWIN

şeklinde olmuştur.

Uçak Teknisyenleri Günü: Ulusal ölçekte bu mesleğe sahip olanlardan bazılarının olanların kurduğu dernek tarafından, bir başka ülkenin benzer meslek gününe (24 Mayıs) gününe atıfla belirlenmiştir.

Hava araçları bakım, onarım ve yenileme alanında görev yapan aday ve sertifikalı teknisyenlerin (makinist) meslek örgütlenmeleri alanında farklı kapsamdaki üyelere sahip dernek örgütlenmeleri mevcuttur.

En fazla bilineni, "Uçak Teknisyenleri Derneği, UTED" adını taşımaktadır.

...Türk Hava Yolları şirketinde çalışan hava araçları bakım, onarım ve yenileme (BOY) alanında görev yapan teknisyenlerin sosyal ve kültürel çalışmalar yapmak, bilgili, bilinçli, güçlü, yüksek verimli ve sağlıklı iş gücünün yaratılması, çağdaş havacılıkta üyesine yer sağlayacak çalışmalar yapılması amacıyla 1968 yılında bir birliktelik oluşturulmuştur. Bu yapı, zaman içinde aynı alanda görev yapan diğer aday ve sertifikalı teknisyenlere (makinist) de açık hale getirilerek dernekleştirilmiştir.

Hava aracı BOY alanında görev yapan diğer aday ve sertifikalı teknisyenler (makinist) ile ilgili,

- "Sivil Havacılık Mezunları Derneği, SİMED",
- "Uçak Bakım Mühendisleri Derneği, UBMDER",
- "Tüm Uçak Bakım Teknisyenleri Derneği, TALTA"

isimini taşıyan diğer örgütlenmeler de bilinmektedir.

UTED yönetimi Mayıs 2018 içinde aldığı kararla,

BAŞ YAZI HAVACILIK TEKNİK SAFETY FIRST MEVZUAT

HAVA ARACI BAKIM TEKNİSYENLERİ GÜNÜ

Teknik

Wright kardeşlerin ilk uçuşunu mümkün kılmak için yaptığı katkılardan dolayı Charles E. Taylor'ın doğum günü 24 Mayıs; Amerika Birleşik Devletleri'nin pek çok eyaletinde Ulusal Hava Aracı Bakım Teknisyeni Günü olarak kutlanmaktadır. FAA tarafından da onaylanan 24 Mayıs'ın yakın gelecekte Uluslararası boyut kazanacağı düşünülmektedir. Taylor'a, sivil ve askeri havacılıkta çalışan, hava araçlarının uçuş emniyetini sağlayan on binlerce Havacılık Bakım Teknisyenine, teşekkür etmek ve onları takdir etmek için böylesi özel bir gün atfedilmiştir.

Üyelerinin meslek günü olarak, WRIGHT Kardeşler ile işbirliği yapan makinist Charles Edward TAYLOR'un doğum günü olan 24 Mayıs gününü belirleyerek ilan etmiştir³.

...bu meslek gurubunda bulunan diğer dernek ve birliklerin nasıl bir yaklaşıma sahip oldukları bilinmemektedir.

Pilotlar Günü: Ulusal ölçekte, Hava Kuvvetleri, Türk Hava Kurumu ve bu mesleğe sahip olanların kurduğu dernek tarafından mutabakatla bir meslek (26 Nisan) günü belirlenmiştir. Bu meslekle ilgili uluslararası ve Avrupa derneklerinin başkanları ile yapılan mutabakatla bu günün dünya için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

Hava aracı pilotlarının meslek örgütlenmeleri alanında farklı kapsamdaki üyelere sahip dernek ve vakıf gibi örgütlenmeler mevcuttur.

En fazla bilineni Türkiye Havayolu Pilotları Derneği (TALPA) adını taşımaktadır.

...Türk Hava Yolları şirketindeki pilotların sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamak, mesleki gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla 1958 yılında oluşan bir birlikteliğin zaman içinde sivil havacılık sektöründeki tüm kokpit ekibi üyelerini bir çatı altında toplamak amacı ile 1997 yılında dernekleşerek TALPA adını almıştır.

Kokpit ekibi üyeleri ilgili diğeri Türkiye Havayolu Pilotları Vakfı (PİLVAK) olarak bilinmektedir.

Milenyum başında, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Türk Hava Kurumu Genel Başkanlığı ve Türkiye Havayolu Pilotları Derneği yöneticilerinin ortak kabulü ile,

³ Bilindiği gibi, WRIGHT Kardeşler 110 yıl tüm dünyayı "Havadan Ağır, Motorlu, Kumanda Edilir İnsanlı İlk Hava Aracı" ile uçtuklarına inandırmış, ancak, Gustave WHITEHEAD'ın 14 Ağustos 1901 günü #21 - The Condor uçağı ile yaptığı uçuş ile bu unvana sahip olduğu,

- Havacılığın referans kataloğu "Jane's All the World's Aircraft" önsözünde 8 Mart 2013 günü yayınlanması,
- ABD Connecticut Eyaleti Temsilciler Meclisi ve Senatosunun oy birliği ile aldığı kararlar 25 Haziran 2013 günü kanunlaşması,

ile durum açıklığa kavuşmuştur

Bu meslek gününün gerekçesi ile meslek gününden beklenen faydaların karşılanabilirliği bu günle ilgili tereddütler oluşturmaktadır.

ilk Türk pilotu Yüzbaşı Mehmet Fesâ beyin İstanbul semalarında ilk uçuşu 26 Nisan (1912) günü yaptığı kabul edilerek bu günün "Pilotlar Günü" olması kararlaştırılmıştır.

...takiben, TALPA ile IFALPA (International Federation of Air Line Pilot's Associations) ve ECA (European Cockpit Association) Başkanlarının 2014 yılında imzaladığı mutabakat ile 26 Nisan gününün Dünya Pilotlar Günü olduğu da belirtilmektedir⁴.

Uçuş Harekât Uzmanları (Flight Dispatcher) Günü: Ulusal ölçekte belirlenmiş ve yaygın olarak kabul görmüş bir gün tespit edilememiş olmamakla birlikte, Pilotlar Günü olarak belirlenmiş (26 Nisan) gününün bazı meslek sahipleri için de geçerli olduğu öğrenilmiştir.

Uçuşların emniyetle gerçekleştirilmesi için gerekli tüm uçuş planlamalarını yapıp ve uçuş boyunca takip eden Uçuş Harekât Uzmanlığı meslek örgütlenmesi olarak bir dernek mevcuttur.

Bu alandaki tek ve bu mesleğine sahip olanların bir kısmı tarafından kurulan bu örgütlenme "Türk Hava Taşıyıcıları Harekât Uzmanları Derneği" (ACDA, Turkish Air Carriers Dispatchers Association) adını taşımaktadır.

Bu meslek kolundakilerin meslek günü için 26 Nisan Pilotlar Günü'nü esas alındığı bilinmektedir.

Kabin Görevlileri Günü: Ulusal ölçekte, bu mesleğe sahip olanların kurduğu iki dernek tarafından meslek (31 Mayıs) belirlenmiştir. Bu meslek kolu için bu günün dünyada da geçerli olduğu belirtilmektedir.

Hava aracı kabin görevlileri (memurlarının) meslek örgütlenmeleri alanında farklı kapsamdaki üyelere sahip dernek örgütlenmeleri mevcuttur.

⁴ Servet-i Fünun dergisinin 9 Mayıs 1912 (Rumî 26 Nisan 1328 ve Hicrî 22 Cemaziyülevvel 1330) günlü sayısı...

Resminde, 30 Nisan 1912 (Rumî 17 Nisan 1328) günü Harbiye Nazırı Mahmud Şevket Paşa ile diğer zevat tarafından, Osmanlı Padişahın tahta çıkışıldönümü töreninde başarı ile uçan biri ile birlikte ilk tayyarelerimizin ahz-u-teslim muamelesi yapılırken gösterilmiştir.

Ayrıca, farklı kaynaklarda ve özel mektuplarda,

- Belirtilen tören uçuşunu yapmak üzere LeRouge isimli Fransız R.E.P. tayyaresinin satın alındığı, 26 Nisan 1912 günü montajı ve test uçuşu yaptığı,
- Test uçuşunu yapan İngiliz pilot Charles GORDON-BELL'in 27 Nisan 1912 günü tören sırasında da başarı ile uçtuğu, belirtilmektedir.

Stamboul gazetesinin 25 Nisan 1912 günü yayınlanan sayısında İstanbul semalarında 23 Nisan 1912 günü Pilot Kenan beyin Aya Stefanos'tan Maltepe'ye tayyare uçtuğu yer almaktadır. Bu bulgunun ilgili tartışmalara son noktayı koyucu etkisi dikkate alınarak, 23 Nisan 2023 günü "**Tam 111 Yıl Önce, İstanbul Semalarında Türk'ün Tayyare İle İlk Uçuşu**" başlıklı makale yayınlanmıştır

En fazla bilineni, Türkiye Kabin Memurları Derneği (TASSA) adını taşımaktadır.

...Türk Hava Yolları şirketindeki kabin memurlarının mesleki, iktisadi, hukuki ve sosyal menfaatlerini geliştirmek amacıyla 1965 yılında oluşan bir birlikteliğin zaman içinde sivil havacılık sektöründeki tüm kabin ekibi üyelerini bir çatı altında toplamak amacı ile dernekleşerek TASSA adını almıştır. Kabin ekibi üyeleri ilgili bir başka oluşum da "Havayolları Emekli Kabin Memurları Derneği, ARFAA" olarak bilinmektedir.

Bu konuda belirttiğim gibi, aynı güne denk gelen muhtelif kaynak ve süreçler tariflenmiştir.

31 Mayıs Kabin Memurları Günü (TASSA ve THY belirlemesi)

Kabin Memurluğunun 1980 yılında ilk kez profesyonel meslek olarak kabul edildiği gün olması nedeniyle 31 Mayıs günü, dünyanın pek çok ülkesinde uzun yıllardır Kabin Memurları Günü olarak kutlanıyor. Tarihteki ilk kabin memuru olan Alman Heinrich Kubis'in ilk uçuş görevini 1912 yılında gerçekleştirdiği biliniyor. Türk Hava Yolları da Türkiye'de 1999 yılından beri kutlanan bu özel günü

31 Mayıs Dünya Kabin Memurları Günü (Açık kaynaklar ve "Tek Kanatlılar" kitabı belirlemesi)

İtalya'da

- 1156 - 1207 yılları arasında yaşadığı ve çocuk yaşta kendini Tanrı'ya adadığı,
- Augustinian rahibelerinin üçüncü kuşak üyelerinden biri olarak hacca gidenlere yol boyu eşlik ederek yardımcı olduğu⁵,

belirtilen Pisa'lı (Sabi) Bona, bu özellikleri ile 1962 yılında Katolik Kilisesinde Papa XXIII. John tarafından azize ilan edilmiştir. Zaman içinde, gezginlerin, özellikle kurye, rehber, hacı, kabin memuru ve Pisa şehrinin koruyucu azizesi olarak da kabul görmüştür.

TASSA, International Flight Attendant Association (IFAA) tarafından 1979 yılında Viyana'da düzenlenen yıllık toplantıya ilk kez katılarak bu derneğe üye olmuş; 1990 yılında Köln'de düzenlenen IFAA toplantısında da 31 Mayıs tarihinin "Dünya Kabin Memurları Günü" olarak kabul edilerek kutlanması üyelere tavsiye edilmiştir. TASSA yönetimi Köln toplantısı dönüşü sonrası gerekli girişimleri gerçekleştirmiş, 31 Mayıs 1991 günü THY kabin memurları Taksim'deki Atatürk Anıtı'na çelenk bırakıp Atatürk Havalimanı'na giderek TASSA Başkanı Neşe Kocaoğlu'na çiçek vererek ilk kutlamayı yapmışlardır.

Hava Trafik Kontrolörleri Günü: Ulusal ölçekte, bu mesleğe sahip olanların kurduğu dernek tarafından, üyesi olunan uluslararası meslek federasyonu ile uyumlu meslek (20 Mayıs) günü belirlenmiştir. Bugünün, bu meslek kolu için dünyada da geçerli olduğu belirtilmektedir.

Havacılığın, havacılık emniyeti gibi önemli bir işlevini uçuşta, manevra sahasında ve apronda havacılık otoritesinin belirlediği düzenlemeler ve standartlara göre gerçekleştiren Hava Trafik Kontrolörlerinin meslek örgütlenmeleri alanında bir dernek mevcuttur.

⁵ Avrupalı Katolik Hristiyanları, Papa'nın talebi ve çeşitli vaatleri üzerine, genellikle Müslümanların elindeki Orta Doğu toprakları üzerinde askeri ve siyasi kontrol kurmak için 1096-1272 yılları arasında akınlar düzenlemiş ve bu akınlar "Haçlı Seferleri" olarak anılmıştır. O halde, Pisa'lı (Sabi) Bona, Haçlı Seferlerinde ecdadımız (Atalarımız) ile savaşanlara yardımcı olmuş ve bu yardımları onu azize seviyesine yükseltmiştir.

Ayrıca, Pisa'lı (Sabi) Bona'nın azize olduğu 29 Mayıs 1961 gün sonrasının meslek günü olarak kabul edilmesi de tereddütler oluşturmaktadır.

Bu dernek, Türkiye Hava Trafik Kontrolörleri Derneği (TATCA) adını taşımaktadır.

... Hava Trafik Kontrolörlerinin sosyal, kültürel ve mesleki gelişime katkı sağlamak amacı ile 1975 yılında kurulan, 12 Eylül döneminde askıya alındıktan sonra 1990 yılında yeniden oluşturulan dernek, 1996 yılında Uluslararası Hava Trafik Kontrolörleri Federasyonu (IFATCA) üyesi olmuştur.

TATCA, zaman içinde Dünya Hava Trafik Kontrolörleri Günü olarak da kutlanılan, bu federasyonun kuruluş gününü üyeleri için meslek günü olarak kabul etmiştir.

Hava Aracı Kurtarma ve Yangınla Mücadele Görevlisi / ARFF Memurları Günü: Ulusal ölçekte, bu mesleğe sahip olanların kurduğu dernek tarafından meslek (5 Mart) günü belirlenmiştir.

Havaalanında hava aracı kazalarında kurtarma ve yangınla mücadeleyi gerçekleştiren ARFF memurlarının meslek örgütlenmeleri alanında bir dernek mevcuttur.

Bu dernek, "Türkiye ARFF Memurları Derneği" adını taşımaktadır.

...dernek, ARFF memuru üyelerinin hak ve hukuklarını koruyarak, mesleki anlamda özlük haklarının iyileştirilmesi, mesleğin tercih edilen ve saygın hale gelmesi amacı ile 2001 yılında kurulmuştur.

Zaman içinde, ARFF Derneği'nin kurulma tarihi olan 5 Mart, meslek günü olarak belirlenmiştir.

Havacılık Elektrikçi Teknik Elemanları Günü: Ulusal ölçekte, bu mesleğe sahip olanların kurduğu dernek tarafından meslek (24 Kasım) günü belirlenmiştir.

Hava alanlarındaki bulunan yer elektrikçi ve elektronik sistemlerinin emniyetli faaliyetini sağlamak için için gerekli bakım ve onarımlarını yapan teknik elemanların meslek örgütlenmeleri alanında bir dernek mevcuttur.

Bu dernek, "Havacılık Elektriği Teknik Elemanları Derneği (HAVELTED)" adını taşımaktadır.

...dernek, mesleki açıdan yapılacak tüm faaliyetleri; havacılık elektriği alanındaki gelişmeleri takip edip üyeleriyle paylaşmak ve teknolojik gelişmeleri ilgililerle koordineli bir şekilde hava alanlarının işleyişini en verimli düzeye çıkarmak için çalışmalar yapmak, tüm elektrik teknik elemanları çalışanlarının mesleki menfaatlerini korumak ve yükseltmek havacılık elektriği teknik hizmetlerinin ve tüm elektrik teknik çalışanlarının mesleki açıdan gelişmesini ve daha sistemli bir hale gelmesi için eğitici ve öğretici çabalarda bulunup, havacılık elektriği teknik hizmetlerinin ve havacılık elektrik çalışanlarının mesleğini yüksek düzeye çıkarmak ve koruma çalışmaları yapmak amaçları doğrultusunda 24.11.2005 günü kurulmuştur.

Zaman içinde, HAVELTED kurulma tarihi olan 24 Kasım, meslek günü olarak belirlenmiştir.

Öğretmenler Günü: Türkiye Cumhuriyet'inde 1981 yılından itibaren, Öğretmenler Günü olarak kutlanan bir meslek (24 Kasım) günü mevcuttur. Bununla beraber, UNESCO marifeti ile önerildiği belirtilen 5 Ekim gününün "Dünya Öğretmenler Günü" olarak kutlanması son zamanlarda artan bir sıklıkla duyulur olmuştur.

T.C. Bakanlar Kurulu, Mustafa Kemal'e 11 Kasım 1928'de "Millet Mekteplerinin Başöğretmeni" unvanını vermiş, bu unvan, 24 Kasım'da, "Millet Mektepleri Talimatnamesi" yayını ile resmîyet kazanmış, 1981 yılından sonra da 24 Kasım günü, öğretmen mesleğini icra eden kimseleri onurlandırmak için çeşitli etkinliklerin düzenlendiği "Öğretmenler Günü" olarak kutlanmaya başlanmıştır.

Diğer taraftan, UNESCO ve ILO tarafından 1994 yılında, 1966 yılında Paris'te gerçekleştirdikleri bir konferansta öğretmenlerin toplumsal statüsü ve haklarına yönelik önemli ve tarihi bir adım olarak nitelendirerek oybirliği ile aldıkları "Öğretmenlerin Statüsü Tavsiyesi" kabulüne atfen 5 Ekim gününü Dünya Öğretmenler Günü olarak ilan edilmiştir.

Son Söz

Ulusal üst kimliğin değer, ilke ve kurallarına uyumlu belirlenerek,

- Toplumsal farkındalığı gelişen ve değeri artan mesleğin mensuplarında, mesleki dayanaklarına, gelişim sürecine, değer ve ilkelerine vurgu yaparak güçlü bir güdüleme yaratacak,
- Ortaya koyduğu anlam ile mensupları arasında sarginliği artırıp barış ortamını sağlayacak,
- Anlamli ve gurur duyulan öyküye dayanacak,

bir "Meslek Günü" beklentilerinin karşılandığı günün hangi alanlarda belirlenmiş olduğunu okuyucularımın takdirine bırakıyorum.

Meslek gününden beklenenler ve dördüncü on yılını deviren mesleki sürecimde edindiğim bilgi ve deneyimin etkisi ile ülkemizde;

- O meslek alınıdaki ilk/öncü öğretim-eğitim kurumunun faaliyetlerine başladığı,
- İlk mezuniyet töreninin yapıldığı,
- Meslek örgütlenmesinin kurulduğu,

günlerin her meslek için geçerli meslek günleri adayı olduğunu, uluslararası bağlantıları olan meslek örgütlenmelerinin uluslararası kabule sahip -ulusal üst kimliğin değer, ilke ve kurallarına uyumlu-günleri kabul edip ancak bu günlerin anılması/kutlanılmasına uluslararası platformlarda katılmalarına özen gösterilmesinin bireysel, mesleki ve milli seviyede her açıdan yararlı ve toplumsal barışı geliştirici etkisi olacağını düşünüyorum ve ilgililere öneriyorum.

Kaynak: JAL - C. BAGANA

Bu vesile ile,

- Öncelikle standart ve düzenlemeleri ile kritik öneme sahip bu ekosistemde yer alan ve paylaşılan tanımına uyumları nedeni ile bu makalemde her birini "meslek" olarak belirttiğim bu uğraşların ve işlerin ulusal mevzuatta tanımlanmamış/kabul edilmiş meslekler olarak belirlenebilmesini,
- Mevzuatta tanımlanan mesleklerin meslekî örgütlenmelerinin tamamlanmasını ve çağdaş norm usullerle işlenmesini,

- Meslek sahiplerinin bu örgütlenmeye üyelikleri aktif katılım sağlamasını, da dilemek isterim.

Bu imrenilen mesleklere erişip sahip olabilmemizi sağlayan ebeveynlerimize, başta yüce Türk milleti ve Baş Öğretmen Gazi Mustafa Kemâl ATATÜRK olmak üzere kıymetli öğreten ve öğretmenlerimize, tüm bunları düşünmemizi, hayata geçirebilmemizi ve paylaşabilmemizi sağlayanların aziz hatıraları önünde saygı, minnet ve şükranla eğilerek...

...Yaşasın Türk Tayyareciliği! 🇹🇷

Kaynakça :

1. Can EREL; "Meslek, Meslek Etiği ve Meslek Örgütü" yayınlarından:
  - ["Meslek Etiğinin ve Şeffaflığın Yaygınlaştırılması ..." üzerine...](#) (Nisan 2017)
  - [Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği & Meslek Örgütü](#) (Nisan 2015)
  - [Meslek Etiği ve Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Açısından Değerlendirilmesi](#) (Haziran 2012)
2. MePA Haber: "[Birinci Dünya Savaşı'nın 'umulmadık' can kayıpları](#)"
3. Metinde anılan bazı meslek örgütlenmeleri:
  - [ACDA](#)
  - [ARFAA](#)
  - [IFATCA](#)
  - [HAVELTED](#)
  - [PİLVAK](#)
  - [SİMED](#)
  - [TALPA](#)
  - [TALTA](#)
  - [TASSA](#)
  - [TATCA](#)
  - [TMMOB](#)
  - [Türkiye ARFF Memurları Derneği](#)
  - [UBMDer](#)
  - [UTED](#)
  - [WES](#)
  - [The Women's Engineering Society](#)
4. Millet Meclisi Tutanak Dergisi; "[Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Türkiye Büyük Millet Meclisinin V. Dönem 3. Yasama Yılına Açış Konuşmaları - 1 Kasım 1937](#)"; D. V, C. 20, Sa. 3.
5. Semra DERELİ; "[Tek Kanatlılar](#)" Kitabı; s. 86; İstanbul, 2019.

Bu makale içeriğinin düzenlenerek yayınlanabilir hale getirilmesine katkıları nedeni ile sevgili meslektaşlarım sevgili Hatice Nur GÜNDOĞDU ve sevgili Enes KOCATOPÇU'ya müteşekkirim

Meslek Günü Üzerine...

...“Mühendis Günü” Açısından Bir Güncelleme

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.erel@canerel.com.tr

Meslek Örgütü, mesleğin değerlerini, gelişimini, yetkilendirilmesini ve diğer insanlar açısından tanınmasını sağlayarak değerini artırır; mesleğin küreselleşme derecesi ile beraber daha da önem kazanır...

Bir hukuk devleti olan Türkiye'de "Mühendislik" mesleğinin temsilcisi 70 yıllık bir kanunla bellidir.

Ülkemizde "Mühendislik" mesleğinin hukuki temsilcisi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB),

- Toplumsal farkındalığı gelişen ve değeri artan mesleğin mensuplarında, mesleki dayanaklarına, gelişim sürecine, değer ve ilkelerine vurgu yaparak güçlü bir güdüleme yaratan,
- Ortaya koyduğu anlam ile mensupları arasında sargınlığı artırıp barış ortamını sağlayan,
- Anlamlı ve gurur duyulan öyküye dayanan,

bir "Meslek Günü" de belirlemiştir; ama o gün 5 Aralık¹ değildir, dünyaya mal edilecek böyle bir gün de mevcut değildir.

Her ülkenin, yerel değer ve öykülere dayalı bir "Mühendislik Günü" olduğu da sır değildir².

Özellikle küresel faaliyet gösteren meslektaşlarımdan konuyu dünya düzlemine çekebilecekler de olabilir... Hani güne "Dünya..." vurgusu yapmaya bir zamanlar Birleşmiş Milletler veya yetki verdiği örgütlenmeleri yetkili görülürdü... İşe o yönden de, bugün "Mühendis Günü" olamıyor³.

Son Söz:

On yıllardır "Yerli" ve "Milli" kavramlarında ulusal bir mutabakat sağlayamamış olsak da bu kelimelere yapılan vurgunun yoğunlaştığı günümüzde bugünü "Mühendis Günü" olarak kutlamak yasal olmadığı gibi *-samimi olunduğunu düşünmek istediğim-* sözel ifadelere de uygun değildir...

O yüzden tüm mühendis meslektaşlarımdan "19 Eylül" meslek günlerini kutlarım; Can-ı gönülden...

NOT (1): Bu güncelleme yıllar önce yayınladığım ilgili makaleye ek olarak hazırlanmıştır:
Can EREL; ["Meslek Günü Üzerine..." & Birkaç Meslek Gününde Durum](#); Ekim 2020.

NOT (2): Türkiye Cumhuriyeti'nde 5 Aralık günü, dünyaya örnek bir gelişmenin sağlandığı gündür: **"Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkının Tanınması"**; farklı bahane ve mazeretler üreterek örtmeye çalışmadan gururla kutlamak gerek!

¹ TMMOB Basın Açıklaması: ["5 Aralık Dünya Mühendisler Günü Şeklinde Özel Bir Gün Yoktur"](#)

² Ülkelerdeki Mühendislik Günleri - ["Engineer's Day"](#)

³ Küresel Açıda Yaklaşım - ["World Engineering Day"](#)